2014

Electronic International Interdisciplinary Research Journal (EIIRJ)

REVIEWED INTERNATIONAL JOURNAL

ISSN : 2277-8721

Impact factor: 2.085

Bi-Monthly

VOL. - IV

ISSUES - V

Chief-Editor: Ubale Amol Baban

Electronic International Interdisciplinary Research Journal (EIIRJ)
Bi-monthly
Vol IV Issues V
Reviewed Journal **Impact Factor: 2.085**
ISSN 2277-8721
Sep-Oct 2015

नागपूर शहरातील पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीच्या विद्यार्थ्यांची गृहकार्याप्रती अभिवृत्ती – एक अभ्यास

d|-jk'kuh je'kjko l=eokj
Mk- lh-ih-vYyokj
vlk-ikQlj
turk egkfo|ky;] pnij

प्रस्तावना :

एकंदर शिक्षण प्रक्रियेत गृहकार्य हा फार महत्वाचा घटक आहे.विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक विकासाच्या दृष्टीने गृहकार्याची आवश्यकता विशेष आहे. गृहकार्याला इंग्रजीमध्ये भ्वउम्ूवता असे म्हणतात. गृहकार्य म्हणजे विद्यार्थ्यांना आपण घरी करायला म्हणून जो अभ्यास देतो तो आपल्या शाळेमध्ये शिक्षकांकडून विद्यार्थ्यांना जो स्वाध्याय देण्यात येतो तो गृहकार्याच्याच स्वरुपात! कारण वर्गातील सगळा वेळ प्रत्यक्ष अध्यापनातच खर्च होतो. विद्यार्थ्यांकडून पुरेसा स्वाध्याय करवून घेण्याइतपत वेळ पाठांमध्ये मिळू शकत नाही.गृहकार्याची आवश्यकता व त्याचे महत्व काय हे आपण समजून घेतले पाहिजे. हे गेटिंग या शिक्षणशास्त्रज्ञाने काढलेले उद्‌गार अगदी यथार्थ आहेत.विद्यार्थ्यांना योग्य गृहकार्य जर दिले गेले तर त्यांचे कोणत्याही विषयाचे ज्ञान केवळ पाठ्यपुस्तकांपुरतेच मार्यादित न राहता त्यांच्या ज्ञानाला अर्थपूर्णता व व्यापकता प्राप्त होईल, त्या विषयात त्यांची अभिरुचीही निर्माण होईल.

अभिवृत्ती (Attitude) :

"अभिवृत्ती म्हणजे मानसिक व मज्जातंतू विषयक सिद्धांत हा सिद्धांत अनुभव सिद्ध असे. अभिवृत्तीमुळे व्यक्तीला सर्व वस्तूंना व स्थिती विशेषांना प्रतिसाद द्यावा लागतो. ह्या प्रतिसादांवर अभिवृत्तीचा दिशात्मक व गतिमान प्रभाव पडतो."

पूर्वनियोजित शिकवणीमुळे अभिवृत्ती तयार होत नाही. व्यक्तीच्या भोवतालची परिस्थिती अभिवृत्ती तयार करते व त्यात बदल घडवून आणते आणि हे जन्मापासून चालू असते. लहानपणी मूल कौटुबिक वातावरणात आई, वडिल, बहिण, भाऊ इ. अभिवृत्ती बनविते. कुटुंबातच आज्ञापालन, योग्य

Electronic International Interdisciplinary Research Journal (EIIRJ) ISSN 2277-8721
Bi-monthly
Vol IV Issues V
Reviewed Journal **Impact Factor: 2.085** **Sep-Oct 2015**

वर्तन, सहकार्य स्पर्धा वगैरे अभिवृत्ती बनतात.

गृहकार्य :

एकंदर शिक्षण प्रक्रियेत गृहकार्य हा फार महत्वाचा घटक आहे. विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक विकासाच्या दृष्टीने गृहकार्याची आवश्यकता विशेष आहे. गृहकार्याला इंग्रजीमध्ये भ्वउम्‌वता असे म्हणतात.

गृहकार्य कसे असावे?

शिक्षकांनी गृहकार्याची मूलतत्वे समजून घेऊन गृहकार्य देतांना नीट विचार केला पाहिजे व त्यासाठीच गृहकार्य कसे असावे, ते देतांना कोणत्या गोष्टींचा विचार करावा या संबंधी काही सुचना करीत आहे.

१)गृहकार्यासंबधी सर्वप्रथम एक गोष्ट लक्षात ठेवावी व ती ही की, आयत्या वेळी विचार न करता कोणतेही व कसेही गृहकार्य ठोकून देऊ नये. गृहकार्याचा पूर्वविचार, त्याची विषयानुरुप पूर्वयोजना आवश्यक आहे. वेळेला सुचेल त्या दिलेल्या गृहकार्यात निश्‍चितता नसते. विद्यार्थ्यांना त्याचा अर्थ नीट कळत नाही. शिक्षकाची नेमकी अपेक्षा काय आहे, आपण काय लिहिले पाहिजे, वाचले पाहिजे त्यांना समजत नाही. शिवाय असे गृहकार्य देतांना शिक्षक पुरेसे मार्गदर्शनही करीत नाही त्यामुळे हे गृहकार्य करीत असतांना विद्यार्थ्यांचा गोंधळ होतो म्हणून गृहकार्य हे विषयासंबंधित असावे, निश्‍चित असावे व त्यासाठी पुरेसे मार्गदर्शनही शिक्षकाने करावे.

संशोधन विषयाचे महत्व आणि आवश्यकता :

शालेय जीवनात आपण विद्यार्थ्यांवर जे संस्कार करतो, ते त्यांच्या जीवनावर परिणाम करणारे ठरते. अशा दृष्टीने त्यांची वृत्ती विकसीत केली पाहिजे. येथे विद्यार्थी जे अध्ययन करतो, त्याचा केवळ परिक्षेपुरता संबंध नसुन जगात वागतांना देखील त्याचा उपयोग करावा असा असतो.म्हणून ही गोष्ट विद्यार्थ्यांच्या मनावर बिंबविली गेली पाहिजे.त्यासाठी आत्मनिर्भरता व वाचनाची सवय यास प्रोत्साहन देण्याकरिता अनुदानित व विनाअनुदानित माध्यमिक शाळांनी योग्य असे गृहपाठ देण्याची तरतूद करावी. या दृष्टीने विद्यार्थ्यांची अभिवृत्ती जाणून घेणे हितावह ठरते.

संशोधनाची उद्दिष्टे :

१) माध्यमिक शाळांमधील मुले आणि मुलींच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीची तुलना करणे.

२) पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वी च्या मुले आणि मुलींच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीची तुलना करणे.

Electronic International Interdisciplinary Research Journal (EIIRJ)
Bi-monthly
Vol IV Issues V
Reviewed Journal **Impact Factor: 2.085**
ISSN 2277-8721
Sep-Oct 2015

संबधित संशोधनाचा आढावा :

TANDON, C. (1965) :

“An Experimental study of attitude Towards Discipline and Its Relationship with Gandhian concept of Democracy among the school-leaving Boys and Girls in U.P., Ph.D. Psy. ,AMU,

RAJMANCKAM, M. A. (1966) :

“Psychological study of Religious and Related Attitudes of the students and professional groups in South India,” Ph.D. Psy., Anna U.,

OJHA, R. S. (1968) :

“Attitude of College Students towards certain social Problems, Ph.D., Psy., Bin. U.,

संशोधनाची साधने :

संशोधनाची पद्धती ही सर्वेक्षणात्मक असल्यामुळे संशोधनासाठी आवश्यक असलेली माहिती गोळा करण्यासाठी ‘Attitude scale Towards Homework (ASTH) Hindi’ या मापनीचा उपयोग कण्यात आला आहे.

पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीच्या मुलांच्या व मुलींच्या गृहकार्याप्रती असणाऱ्या अभिवृत्तीतील फरक दर्शविणारा स्तंभालेख

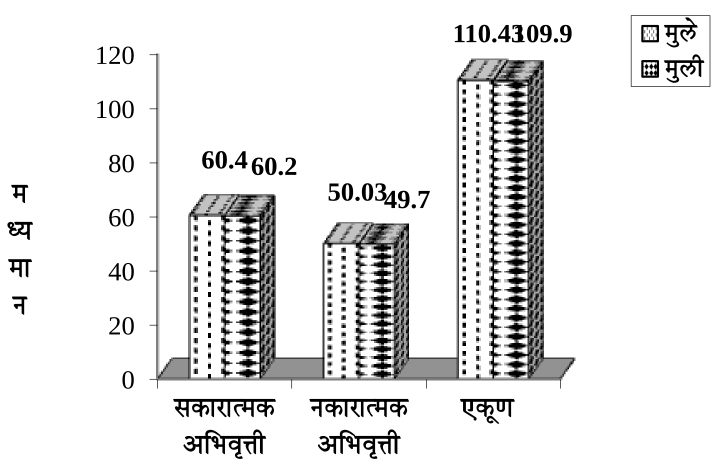

Electronic International Interdisciplinary Research Journal (EIIRJ) ISSN 2277-8721
Bi-monthly
Vol IV Issues V
Reviewed Journal **Impact Factor: 2.085** **Sep-Oct 2015**

विश्लेषण :

पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीच्या मुलांच्या व मुलींच्या गृहकार्याप्रती असणाऱ्या अभिवृत्तीचे मध्यमान अभ्यासले असता मुलांची सकारात्मक ;च्वेपजपअमद्ध अभिवृत्ती ६०ण्४, मुलींची सकारात्मक ;च्वेपजपअमद्ध अभिवृत्ती ६०ण्२, मुलांची गृहकार्याप्रती नकारात्मक ;छमहंजपअमद्ध अभिवृत्ती ५०ण०३, मुलींची नकारात्मक ;छमहंजपअमद्ध अभिवृत्ती ४९ण्७, तसेच मुलांची एकूण गृहकार्याप्रती अभिवृत्ती ११०ण्४३ तर मुलींची १०९ण्९ आढळली.

यावरून असे निदर्शनास येते की, मुलांची गृहकार्याप्रती असणारी सकारात्मक, नकारात्मक व एकूण अभिवृत्ती मुलींच्या गृहकार्याप्रती असणाऱ्या अभिवृत्तीपेक्षा अधीक आहे.

पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीच्या मुले आणि मुलींच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीच्या 'सकारात्मक' दृष्टीकोनातील फरक दर्शविणारी सारणी

N_1 =	30	N_2 =	30
M_1 =	60.4	M_2 =	60.2
σ_1 =	6.70	σ_2 =	9.63
σm_1 =	1.22	σm_2 =	1.76
D = (M1 - M2) =		0.2	
SED =		2.14	
t =		0.093	
Insignificant at 0.05 & 0.01 level			

विश्लेषण :

वरील सारणीचे अवलोकन केले असता प्राप्त झालेल्या पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीतील मुले आणि मुली यांच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीच्या 'सकारात्मक' दृष्टीकोनातील गुणांकनाचे आधारे मुलांचे मध्यमान 60.4, प्रमाण विचलन 6.70 तसेच मुलींचे मध्यमान 60.2, प्रमाण विचलन 9.63 आढळून आले. त्याचप्रमाणे पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीतील मुले आणि मुली यांच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीच्या 'सकारात्मक' दृष्टीकोनातील गुणांकनाचे आधारे तुलना केली असता प्रमाप त्रुटी 2.14 आढळून आली.

पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीतील मुले आणि मुली यांच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीच्या 'सकारात्मक' दृष्टिकोनातील गुणांकनाचे आधारे फरक अभ्यासला असता 'ज' ची किंमत 0.09३

Electronic International Interdisciplinary Research Journal (EIIRJ) **ISSN 2277-8721**
Bi-monthly
Vol IV Issues V
Reviewed Journal **Impact Factor: 2.085** **Sep-Oct 2015**

आढळली. ही किंमत ०.०५ स्तरावर 1.96 आणि 0.01 स्तरावर 2.58 आवश्यक आहे. परंतु 'ज' ची प्राप्त किंमत 0.093 ही फारच कमी असल्यामुळे हा फरक कुठल्याच स्तरावर सार्थक नाही.

पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीच्या मुले आणि मुलींच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीच्या 'नकारात्मक' दृष्टीकोनातील फरक दर्शविणारी सारणी

N_1 =	**30**	**N_2 =**	**30**
M_1 =	**50.03**	**M_2 =**	**49.7**
σ_1 =	**7.49**	**σ_2 =**	**10.66**
σm_1 =	**1.37**	**σm_2 =**	**1.95**
D = (M1 - M2) =		**0.33**	
SED =		**2.38**	
t =		**0.14**	
Insignificant at 0.05 & 0.01 level			

विश्लेषण :

वरील सारणीचे अवलोकन केले असता प्राप्त झालेल्या पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीतील मुले आणि मुली यांच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीच्या 'नकारात्मक' दृष्टीकोनातील गुणांकनाचे आधारे मुलांचे मध्यमान 50.3] प्रमाण fopyu 7.49 तसेच मुलींचे मध्यमान 49.7, प्रमाण विचलन 10.66 आढळून आले. त्याचप्रमाणे पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीतील मुले आणि मुली यांच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीच्या 'नकारात्मक' दृष्टीकोनातील गुणांकनाचे आधारे तुलना केली असता प्रमाप त्रुटी 2.38 आढळून आली.

पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वीतील मुले आणि मुली यांच्या गृहकार्याप्रती अभिवृत्तीच्या 'नकारात्मक' दृष्टिकोनातील गुणांकनाचे आधारे फरक अभ्यासला असता 'ज' ची किंमत 0.140 आढळली. ही fder 0.05 Lrjkoj 1.96 vkf.k 0.01 Lrjkoj 2.58 आवश;d vkg- ijr ^t* ph çkIr fder 0.140 gh Qkjp कमी असल्यामुळे हा फरक कुठल्याच स्तरावर सार्थक नाही.

Electronic International Interdisciplinary Research Journal (EIIRJ)
Bi-monthly
Vol IV Issues V
Reviewed Journal **Impact Factor: 2.085**
ISSN 2277-8721
Sep-Oct 2015

निष्कर्ष :

१)पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वी च्या विद्यार्थी (मुले) व विद्यार्थीनींच्या (मुली) गृहकार्याप्रती सकारात्मक अभिवृत्तीतील फरक कुठल्याच स्तरावर सार्थक नाही.

२)पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वी च्या विद्यार्थी व विद्यार्थीनींच्या गृहकार्याप्रती असणाऱ्या नकारात्मक अभिवृत्तीतील फरक कुठल्याच स्तरावर सार्थक नाही.

३)पब्लिक शाळेतील इयत्ता ८ वी च्या एकूण विद्यार्थी आणि विद्यार्थीनींच्या गृहकार्याप्रती असलेल्या एकूण अभिवृत्तीतील फरक सार्थक नाही.

B i b l i o g r a p h y

Buch M. B. (ed.)	(1978-1983)	:	Third Survey of Research in Education Delhi, National Council of Educational Research and Training.
Buch M. B. (ed.)	(1987)	:	Third Survey of Research in Education Delhi, National Council of Educational Research and Training.
Garrett Henry E.	(1989)	:	Statistics in Psychology & Education Bombay, Mrs. Shaikh A. F., Feffer and Simon Ltd.

I nHk xFk I ph

dyd.kh] oh-	d- ¼1999½	%	शैक्षणिक eku I शास्त्रÞ i.k- श्री विद्या प्रकाशन,
txrki] uk-	g- ¼1988½	%	शैक्षणिक व प्रायोगिक मानसशास्त्रÞ i.k- नूतन प्रकाशन,